

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMĂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

„Și vă rugăm fraților, să cinstiți pe cei ce se ostenesc între voi și care sunt mai marii voștri întru Domnul și vă povățuiesc.“

1 Tes. 5, 12.

DESBATERILE ADUNĂRII EPARHIALE

Slujba arhierescă

Duminea Samarincii din anul acesta a adus din nou la Cluj pe fruntașii clerici și mireni ai eparhiei noastre. Mărețea catedrală, zidită de neuitatul ctitor Nicolae Ivan, era de astădată mai tixtă de credincioși dornici să asiste la o slujbă dumnezească săvârșită de un Ierarh, dublat de calitatea neobișnuită de Ministru al educației naționale, cultelor și artelor.

Inconjurat de un ales sobor de preoți și diaconi, P. S. episcop Nicolae Colan a servit sfânta liturghie într-o atmosferă de cucernicie și înălțare sufletească. Răspunsurile le-a dat cu neîntrecută artă corul mixt de sub conducerea d-lui A. Bena. Predica zilei a rostit-o păr. Florea Mureșianu. A urmat slujba chemării duhului sfânt cu minunata rugăciune, citită de către P. S. episcop Nicolae. Ea ne-a reamintit clipa istorică de acum 70 de ani, când aceeași invocare a fost rostită de mitropolitul Andrei Șaguna la cea dintâi întrunire a Congresului național-bisericesc din 1868, care avea să voteze Statul organic. Experiențele bogate ce le-am făcut de atunci și până astăzi ne-au încredințat, că această organizație, concepută în spiritul creștinismului clasic, a fost și rămâne pârghia progresului nostru bisericesc. De aceea, îi vom rămânea credincioși, ori câte încercări s'ar face pentru înlocuirea ei. Era sentimentul adânc ce stăpâna pe toți membrii Adunării la ieșirea din Catedrală.

O deschidere solemnă.

Deputații trec în sala cea mare de ședințe a Palatului episcopesc, unde o delegație aduce pe P. S. episcop Nicolae Colan, fix la ora 12 din zi, spre a deschide sesiunea anuală. Cu privire caldă și voce melodioasă, Ierarhul-cărturar, rostește în accente de mișcătoare oratorie bisericască, următoarea cuvântare:

On. Adunare eparhială,

Suntem încă în atmosfera senină, plină de lumină și de căldură a praznicului Invierii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos. El ne încălzește și ne animează pe toți în lupta neconținută ce trebuie s'o ducem pentru slava Lui și pentru fericirea neamului nostru. De aceea îngăduiți-mi să Vă întâmpin și azi cu creșlineasca urare: Hristos a înviat.

Dela ultima noastră întâlnire s'au petrecut mari schimbări în viața Statului, dintre cari cea mai însemnată este fără îndoială alcătuirea și votarea unei Constituțiuni nouă, menită să dea Țării o altă așezare și să-i asigure o mai rodnică propășire. Ea a păstrat pe seama Bisericii noastre caracterul vechiu de biserică dominantă, nu numai în virtutea numărului covârșitor al credincioșilor ei, ci de sigur în temeiul luptelor de veacuri ce le-a purtat pentru izbânda idealurilor și în virtutea jertfelor mari ce le-a adus totdeauna pentru unitatea noastră națională. Titlul acesta de onoare o obligă să meargă cu toată vrednicia pe acelaș drum larg, sporindu-și fără încetare silințele, ca lupta ce-o duce să-i fie încununată de tot mai multe izbânzi în slujba Țării.

Dar noua Constituțiune ne aduce și alte lucruri bune în latura ei religioasă. Astfel voi aminti dispoziția importantă, care, îndatorează de acum înainte pe toți cetățenii la încheierea cununiei religioase. Dacă n'aș pomeni decât această singură rânduială, și ar fi de ajuns ca sufletele noastre să se umple de o adevărată bucurie în legătură cu noul așezământ constituțional ce l-am dobândit.

Dar el a mai adus și alte îmbunătățiri. Astfel a scos Clerul din arena vieții politice militante, unde activase în trecut, urmând ca membrii lui să-și închine de acum toate puterile

numai misiunii lor sfinte, spre a fi adâncită tot mai mult, potrivit cu poruncile Mântuitorului, și a îndruma tot mai cu folos poporul nostru dreptcredincios spre zările frumoase ale viitorului.

Ar fi însă greșit să se creadă, că prin această măsură nouă din Constituție rolul preotului în viața publică a încetat. Așa ceva ar însemna să părăsim frumoasele tradiții din trecut, cari l-au văzut totdeauna pe preot în fruntea acțiunilor pentru binele de obște al nației. Preoțimea va trebui deci să-și păstreze aceleași atribute de luptă nobilă pentru năzuințele naționale ale poporului nostru.

Anul bisericesc ce a trecut se prezintă bine sub raportul strădaniilor și înfăptuirilor. Una din ultimile legiuiri ce s'a făcut este organizarea învățământului teologic pe baze nouă.

Voiu tăia la răboj acest eveniment cu deosebită satisfacție, fiind că el înseamnă biruința concepției de care este călăuzită biserică ardeleană. Slujitorii Bisericii noastre vor fi crescuți de acum înainte numai în Facultăți și Academii teologice, sub conducerea Bisericii în cele din urmă, și având cuvânt mai hotărâtor în cele dintâi. Astfel în viitor preoții noștri cu Academie teologică se vor bucura de drepturi egale, culegând în măsură deplină rodurile muncii lor devotate. Apoi fiecare eparhie va mai avea la sediul ei câte un liceu confesional sau școală normală, unde să se poată îngriji de o bună creștere religioasă a tineretului nostru.

Dacă s'a putut realiza această rapidă și covârșitoare schimbare în privința pregătirii preoților și învățătorilor, faptul se datorește în primul rând M. S. Regelui Carol II-lea, care cu prilejul centenarului Seminarului central din București a declarat solemn, că școala care poate da în adevăr caractere este cea gospodărită de Biserică.

Dealtfel Biserica noastră și-a sporit foarte mult prestigiul în vremea din urmă prin chemarea I. P. S. Patriarh Miron la cărma guvernului. În fond nu ne găsim în fața unui fapt inedit, căci și în trecut, când Țara s'a găsit la cotituri grele, Biserica a fost de atâtea ori sortită să-și dea contribuția ei bogată. Tot așa și în viitor, Biserica va fi nelipsită dela datoria ei de a îndruma pașii spre progresul spiritual și național al neamului nostru.

Revenind acum acasă la eparhia noastră, voi constata că viața ei din anul trecut a însemnat momente îmbucurătoare, cum veți vedea din rapoartele ce vi se prezintă din partea Consiliului eparhial.

Adunarea prin reprezentanții ei, este chemată să ne dea sfat chibzuit și luminat, ca această viață bisericască să se desfășoare sub semne tot mai îmbucurătoare.

De curând însă eparhia noastră a fost lovită și de o mare și nemângăiată durere, prin moartea neașteptată a aceluia, al cărui nume nu-l voi pronunța fiind că este pe buzele tuturor, dela băiatul ce învață a sloveni, până la moșneagul din apusul vieții. Este cântărețul pătimirii noastre, acel talent covârșitor, care a trăit după legea lui Hristos și după legea neamului. E sufletul de flacără, în care s'a strâns par'că toată seva plaiurilor noastre, spre a cuprinde într'un sbucium profetic toate durerile și nădejdele românești. El le-a vestit cu credință înfrigurată până în ceasul când granițele viclene s'au sfărâmat. Frământarea lui neodihnită cerea acum o țară nouă, care să fie numai a neamului său. A fost o viață năpraznică, cum nu cunoaștem alta, de aceea, poate, a avut și un sfârșit năpraznic. Pierderea lui nu e numai jalea eparhiei noastre, ci a țării întregi. Bunul Dumnezeu să-i dea în lumea cealaltă odihna sufletească, ce nu și-a în-

găduit-o niciodată aici pe pământ.

Tot aici voiu aminti și moartea altui membru al Adunării noastre, regretatul Candin David din Abrud, vrednic fruntaș și bun creștin. Domnul să-i facă parte cu dreptii săi.

După acest moment de duioasă reculegere să revenim la problemele bisericesti ce ne-au preocupat în anul din urmă. Înainte de toate ne-am dat silința să cârmuim eparhia și credincioșii pe drumurile bune ceterute de Mântuitorul și de interesele vieții creștine, să dezvoltăm așezămintele ce le-avem și să le sporim cu altele nouă. Astfel după încheierea acestei ședințe ne vom urca ceva mai sus în această casă, spre a deschide Muzeul eparhial, care a crescut așa de firesc încât am fost aproape obligați să-l inaugurăm, datorită mai ales hărniciei p. consilier Seb. Stanca și altor prieteni, cari au strâns număroase obiecte și cărți vechi. Acest muzeu, de a cărui îmbogățire ne vom îngriji, va fi o instituție folositoare și educativă pentru credincioșii eparhiei, și mai ales pentru tinerii Academiei noastre teologice. Vedem cu surprindere cât de repede se modernizează viața în toate înfățișările ei, și cât de mult pătrunde acest spirit și în Biserică. Câtă deosebire însă între o cruce făcută cu unealta de neamț și alta cioplită cu scule vechi de un suflet credincios. Într'una vedem măiestria rece, în alta simțim cucernicia pusă de o inimă caldă, ce ne vorbește cât o predică. Dar un sprijin deosebit de mare ne-a venit din partea venerabilului me-

cenat al eparhiei noastre, d-l Gheorghe Sion. Nu l-aș aminti dacă n'aș ști câtă pasiune și câtă osteneală a pus întru îmbogățirea acestui muzeu cu atâtea obiecte de valoare, urcând la vârsta sa de octogenar și de câte două ori pe zi scările până la al doilea etaj. Bunul Dumnezeu să-i țină această pasiune, prin care face cea mai bună școală tineretului nostru. Nădăjduiesc că vom putea strânge tot mai multe lucruri pentru Muzeul eparhial, ca să-l ducem înainte, potrivit cuvântului din Sf. Scriptură: nimenea punând mâna pe plug nu se uită, încremenit, înapoi, ci privește înainte, spre țintă.

Cu aceste cuvinte deschid adunarea eparhială, rugând pe bunul Dumnezeu să binecuvinteze lucrările ei.

Prof. I. Lupaș răspunde.

Graiul înflorit al Chiriariului, care a înșirat gânduri, întâmplări și fapte din viața eparhiei, a mers drept la inima Adunării, fericită de a putea constata și de astădată, că ctitoria lui Nicolae Ivan se găsește în mâini destoinice. În numele deputaților ia cuvântul prof. I. Lupaș, neîntrecutul tâlmăcitor de simțiri înalte, care zice în esență:

Prea Sfințite Părinte,

Când în marele colegiu electoral de acum doi ani din București, membrii Adunării noastre eparhiale, călăuziți de o puternică solidaritate, și-au ales pe Ierarhul lor cu o unanimitate impresionantă, ei dovedeau cât de mari erau nădejțile ce le puneau în păstoria lui. N'a trebuit să treacă decât foarte scurt timp, pentru ca aceste speranțe să fie de-

pășite, prin cârmuirea înțeleaptă și activitatea rodnică desfășurată în fruntea Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului. Nimic nu este mai convingător decât faptul plin de bucurie pentru noi, că în timpul din urmă M. Sa Regele Carol II-lea și-a îndreptat privirile spre P. S. nostru Episcop Nicolae Colan, socotindu-l cel mai vrednic dintre purtătorii de cârjă arhierască de a ocupa înalta și greaua demnitate de Ministru al educației naționale, Cultelor și Artelor. Nu ne îndoim, că de această fericită numire se vor lega acte importante în ordinea vieții noastre bisericesti și școlare, cum de altfel o și probează, spre adâncă noastră satisfacție, noua organizare a învățământului teologic.

Deci, deodată cu urările noastre cele mai călduroase, Vă rugăm Prea Sfințite, să fiți interpretul sentimentelor noastre de adânc devotament față de Suveranul iubit, tâlmăcindu-i credința luptătorilor sfântului altar și voința lor neclintită de a se jertfi fără șovăire pentru Tron, Țară și Biserică.

Incetând ovațiunile, P. S. Sa propune, în aplauzele entusiaste ale Adunării, să se expedieze o telegramă omagială. M. S. Regelui Carol II-lea și alta I. P. S. Patriarh Miron.

Constatându-se prezența alor 44 membri ai Adunării, se constituie biroul și comisiunile, se acordă concediile cerute, și se anunță programul lucrărilor. Ședința se ridică, iar deputații, la invitația P. S. episcop Nicolae, urcă la etajul al 2-lea, pentru actul festiv al inaugurării Muzeului.

Inaugurarea Muzeului eparhial

Noua creație, cuprinsă în cele 4 săli mari, a fost o sur-

priză pentru cei prezenți. Pornită din inițiativa P. S. Episcop Nicolae și datorită străduințelor remarcabile depuse de ani de zile de către p. cons. Dr. Seb. Stanca — instituția a ajuns la o colecție apreciabilă, ce impunea dela sine inaugurarea. Un impuls însemnat i-a dat dragostea marelui mecenat d-l Gh. Sion, care a dăruit un număr mare de obiecte, cărți, stampe, etc., angajând numai ele cea mai mare din sălile Muzeului.

Hrisoave pentru ctitori

P. S. episcop Nicolae Colan a ținut și aici o frumoasă cuvântare despre însemnătatea Muzeului, elogiind pe cei doi ostentori de frunte, ca și pe ceilalți colaboratori. În semn de recunoștință pentru daniile princiare făcute eparhiei, P. S. Sa citește și înmânează d-lui Gh. Sion un hrisov de pergament. Răspunde plin de emoție venerabilul octogenar, mărturisindu-și dragostea nestinsă ce-l leagă de episcopia noastră și de Ardealul unde s'a stabilit pe toată viața.

Un hrisov identic a înmănat P. S. Sa și d-lui Dr. Ion Vesca, meritosul ziditor al bisericii impozante din comuna Vișoara, locul său de naștere din jud. Turda, apoi Dr.-ului E. Niccoară, vestitul donator al spitalului din Reghin și Dr. N. Covrig din Tg.-Murăș pentru fundația de aproape 800.000 Lei în folosul eparhiei.

Una din sălile Muzeului este închinată amintirii episcopului Nicolae Ivan.

Membrii Adunării au avut ocaziunea să vadă, câte lucruri de preț se mai găsesc încă prin

Natura omului și sfințenia.

Un prim obstacol în calea strădaniei de a călca pe urmele Mântuitorului, îl întâmpinăm în noi înșine. În adâncul ființei noastre în general nu este un climat prielnic dezvoltării împărăției lui Dumnezeu. Aci rezidă prea multe pericole, prea multe înclinări spre păcat, decât ca legea lui Hristos cu ușurință să prindă rădăcini, rodind fapte ale credinței în Dumnezeu și ale iubirii față de aproapele. Majoritatea faptelor noastre rele nu rezultă dintr'un impuls extern, ci din noi înșine. Nu este atât de periculos răul din lume, care îmbracă toate formele ademenirii, pentru a ne târî pe drumul păcatului, cât pofta din noi înșine.

Problema răului din noi, este tot atât de vechi cât și neamul omenesc, preocupând lumea și înainte și după Hristos.

Cel mai vechiu și cel mai omenesc cântec al neamului omenesc este despre paradisul pierdut. Iată ce ne spune Euripide în Phaedra 2, 2: „Eu adeseori, în lungile nopți de nesomn, mă gândesc la izvoarele păcatelor omenirii. Noi vedem binele și facem răul; cunoaștem virtutea și ne lăsăm pradă păcatului. Viața este plină de prăbușiri, spre cari ne atrage înclinarea păcătoasă.”

La fel Plato: „Dacă privim mai de aproape pe om, ne face impresia unei ființe legendare, a-

semănătoare celor de cari vorbesc poeții, unei ființe compuse din cele mai variate chipuri de animale. O parte din el este într'adevăr om. Însă multe părți le are din lei, șerpi și alte fiare. Și e greu a spune care din acestea este mai tare. Dela ele puterea, care activează în el mânia, viclenia, prefăcătoria, neînduplecarea, necumpătarea, trândăvia, moliciunea, senzualitatea. Cu cât aceste însușiri sunt mai concreșcute cu natura lui, mai adânc înfipte în ființa lui, cu atât mai greu sunt de stăpânit. Dintre toate însă nici una nu are rădăcini atât de adânci în natura omului, precum senzualismul. De aceea nici una nu-l leagă atât de tare, nu-l face sclav într'o măsură atât de mare, ca acesta.” (v. A. M. Weisz „Die Philosophie der Vollkommenheit“ ed. IV, 1905, p. 329—330.)

Pe timpul de înflorire a filozofiei grecești avem o întreagă școală la aparență reprezentând o înaltă spiritualitate, care deduce răul din exilul la care omul este condamnat în această viață pământescă. De aci expresia atât de mult uzitată, corpul este temnița, mormântul sufletului. Adeptii ai acestei școale, precum Epictet și ucenicul său Marc Aureliu, merg până la absurditate cu concluziile. Ambii concep corpul omenesc, ca pe o povară, pe care sufletul abia dacă o mai poate purta.

Dacă Plato înregistrează simplu o constatare, care cuprinde mult adevăr, fiind cât se poate de modest în concluzii, exagerările celorlalți sunt rătăcirii.

Rătăcirile au continuat și în creștinism. Sfinții părinți se văd nevoiți a combate părerea că păcatul este înșasi natura noastră, adică ființa noastră materială. De aci două concluzii: la unii necesitatea de a distruge această natură, printr'o ascetă nemiloasă, iar la ceilalți resemnarea și completa desinteresare de natura noastră materială, ea urmând a-și trăi viața nestânjenită de nimic, câtă vreme omul este neputincios împotriva ei.

Adevărul creștin ortodox este, că primul om a fost creat cu toate puterile fizice și spirituale, necesare pentru împlinirea scopului, spre care l-a destinat Dumnezeu. Sf. Scriptură indică această distincțiune, spunând că a fost făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Chipul lui Dumnezeu nu se rapoartă desigur la partea trupescă a omului, ci la partea spirituală, întrucât aceasta tinde spre Dumnezeu.

Calitățile cari deosebesc pe omul primordial, de cel căzut se rapoartă la armonia perfectă în care se află protopărintele față de natură, de sine însuși și de Dumnezeu. Față de natură, întrucât aceasta nu opunea nici o rezistență stăpânirii lui, ci se supunea întru toate. Față de sine, întrucât trupul lui liber de pasiuni și de stricăciune era organul spiritului. Iar față de Dumnezeu întrucât acela forma centrul cugetării, dorinții și iubirii protopărintelui.

Se înțelege însă că această stare privilegiată

bisericuțele noastre de lemn. Strângerea lor aici la Episcopie este o datorie sfântă pentru toți fruntașii clerici și mireni, spre a le salva de pieire și a le pune sub ochii urmașilor, ca dovezi elocvente ale trecutului nostru de lupte și suferințe.

Dimineața zilei s'a încheiat cu o masă oferită de P. S. Episcop *Nicolae* unei părți din membrii Adunării. Ierarhul nostru a închinat pentru M. Sa Regele, iar academicianul *Sextil Pușcariu* a vorbit cu avânt despre vrednicul nostru cârmuitor sufletesc.

După masă la ora 4 comisiunile s'au întrunit în ședință spre a cerceta rapoartele înaintate de Consiliul eparhial.

Ziua a doua.

Ședința se deschide la ora 9 dimineața.

P. S. Sa Episcopul *Nicolae Colan*, dă cuvântul păr. consilier *Dr. V. Sava*, care citește procesul verbal din ședința festivă.

Căsătoria religioasă obligatorie.

Di *D. L. Chirilă*, citește raportul comisiei de organizare. Comisia ia act cu vie satisfacție de noile temelii constituționale ale vieții publice de Stat, subliniind importanța căsătoriei religioase. De asemenea înregistrează cu satisfacție prezența I. P. S. Sale Patriarhului și a P. S. nostru Episcop *Nicolae* în guvernul țării.

La discuțiile interesante în legătură cu acest raport, iau cuvântul: P. S. Sa, dl prof. *I. Mateiu*, păr. *Dr. Seb. Stanca*, păr. *N. Vasiliu*, păr. *V. Sava*,

dl *P. Meteș*. Prot. *S. Furdui* din Câmpeni înmânează P. S. Sale un album în legătură cu vizitațiunile canonice din Munții Apuseni, între zilele de 15—22 Mai 1937.

Mișcat de acest gest, P. S. Sa mulțumește pentru atenția arătată.

Se hotărăște ca în conformitate cu noua lege a învățământului teologic să se ceară o școală normală de învățători și un liceu aici în Cluj.

Dl prof. *Victor Stanciu*, propune să se editeze o revistă cu caracter religios, prin care să se facă educația tineretului rural.

Adunarea ia act cu regret de eșirea la pensie a păr. consilier-referent *Andrei Ludu*. P. S. S. Episcopul, elogiază zelul și devotamentul fostului său sfetnic. Păr. A. Ludu asigură Adunarea că și în viitor va activa pentru binele bisericii.

Pomenirea lui Octavian Goga

Cu durerea în suflet, Adunarea păstrează un moment de reculegere pentru adormiții în Domnul: *Octavian Goga*, *C. David* și *Patriarhul Varnava* al Jugoslaviei. La propunerea dlui prof. *I. Mateiu*, se hotărăște să se trimită o adresă Patriarhiei sârbești, în semn de admirație pentru lupta acestui mare ierarh împotriva Concordatului, care a și fost doborât prin lupta eroică a Sf. Sinod și a poporului ortodox.

Di *P. Meteș*, citește raportul comisiei bisericești. În legătură cu acest raport se discută 3 probleme importante: 1. căsătoriile mixte. Se hotărăște ca în viitor cei căsătoriți cu străine să nu facă parte din

corporațiile bisericești. 2. Di prof. *I. Mateiu* condamnă acțiunea de prozelitism catolic a Cardinalului Tisserant și regretă participarea uniților la congresul euharistic dela Budapesta, care desigur va avea și un caracter revizionist. 3. Se mai discută problema sectelor. Iau cuvântul dl prof. *I. Goia*, *Dr. E. Nicoară*, prot. *A. Baba* și prot. *A. Munteanu*.

În ce privește trecerile religioase în masă, dl prof. *I. Mateiu* propune să se revină la proiectul lui *Șaguna* din 1861.

Cântarea bisericească în școlile normale.

Dl *Ioan Micu*, citește raportul Comisiei culturale. Adunarea cere ca în satele cu majoritate ortodoxă, să fie numiți învățători ortodocși, cari să contribuie la bunul mers al vieții religioase a satului aducând elevii la biserică, și cântând cu ei la liturghie. Pentru acest scop, ar fi de dorit ca în școlile normale de Stat să se învețe și rânduiala tipiconală. Programul școlii normale fiind foarte încărcat, și neputându-se introduce ore speciale de tipic, ar fi de dorit ca profesorii de religie să propună în orele de religie și noțiuni elementare de tipic.

Prot. *I. Ghiurișan*, citește raportul comisiei economice, constatându-se că fondurile eparhiei au sporit cu peste patru milioane Lei, ceea ce dovedește o bună chivernisire și creșterea dragostei de Biserică în sânul poporului.

Ședința de după masă.

Păr. *Dr. Seb. Stanca*, citește câteva adrese speciale ale

Consiliului eparhial. Se discută problema ocupării parohiilor vacante în sensul noului Regulament întocmit de Consiliul mitropolitan din Sibiu. Iau cuvântul: P. S. Sa, prot. *A. Baba*, prot. *Z. Man*, păr. cons. *Dr. V. Sava*, prof. *I. Mateiu*.

Pentru principiul alegerii preoților.

Se ajunge la următoarea concluzie: Se lasă la latitudinea credincioșilor dreptul de a face alegeri sau dacă nu vrea să uzeze de el, de a cere numirea preotului de către Consiliul eparhial. Unde se va abuza însă în caz de alegere, comuna pierde acest drept. Parohiile sărace, pentru cari nu se găsesc candidați se vor completa prin numire.

Păr. *A. Ludu* se ocupă cu problema urcării pensiei pe seama preoteselor văduve. Adunarea aprobă în principiu sporirea, lăsând Consiliului parohial grija de a fixa sporul în raport cu situația fondului.

Salariul preoților din munți.

Păr. *I. Fodorean*, citește un raport al Consiliului eparhial în legătură cu salariile preoților. Propune ca salariile preoților să fie egale cu ale celorlalți licențiați, iar preoții din Munții Apuseni și din Secuime să aibă salarii sporite cu 50% după analogia învățătorilor din aceste regiuni.

Păr. *A. Buzdug* se ocupă de problema clădirilor școlilor confesionale. Propune să fie răscumpărate de Stat. Prot. *Z. Man* cere ajutorul Statului pentru cumpărarea și susținerea școlilor confesionale.

nu era desăvârșită și nesusceptibilă de progres. Mai ales curățenia nu era o sfințenie și o dreptate deplină, desăvârșită. Corpul era relativ nesticăcios. Cât despre prerogativele spirituale, cunoștința lui Dumnezeu și a lumii, nu era o înțelepciune perfectă. Mai ales puterile morale trebuiau să se desvolte și intensifice astfel, ca omul, întărindu-se în bine și ajungând asemănător la Dumnezeu, să-și formeze o voință neclintită față de rău, ca voința îngerilor. Voința protopărintelui era, ce-i drept constant orientată spre Dumnezeu și bine, însă nu era întărită încă în bine în măsura în care să încețeze pentru ea posibilitatea răului, n'ajunsesse la această țintă a întregii activități morale (v. Hr. Andrusos „Dogmatica bisericii ortodoxe răsăritene“ traducere Dr. D. Stăniloae, Sibiu 1930, pag. 149—152.

Prin păcatul strămoșesc, adică călcarea conștiinței a poruncii lui Dumnezeu, sub influința ademenirii diavolului, chipul lui Dumnezeu se alterează în om, natura lui spirituală și morală se corupe, prin întunecarea minții, care caută mai mult spre făptură, decât creator și înclinarea permanentă a voinții spre rău în pofta trupului numită concupiscentă. Concupiscenta, adică impulsul spre păcat nu zace în firea omului, cum învață biserica apuseană, ci răsare din terenul pătat și corupt de păcat, de unde rezultă, că poartă în omul natural caracterul păcatului și i se impută,

ca manifestare a stricăciunii naturale (Hr. Andrusos ibd. pg. 165—168.)

Pare paradoxal a vorbi în creștinism despre o poftă o înclinare spre păcat, câtă vreme Mântuitorul prin jertfa pe care ne mântuiește din păcatul strămoșesc, care a stricat natura noastră originală. Și totuși nu. După botez omului îi rămâne cugetul trupesc, impulsivitatea spre păcat, concupiscenta, care neavând natura păcatului, ci simplul imbold spre păcat nu se impută. Această pornire trupească spre păcat luată în sine nu este păcat, câtă vreme nu este aprobată direct, sau indirect de voință. La cel botezat puterea ei este slăbită prin Harul sf. botez, trebuie totuși, combătută neîntrerupt, mărginindu-o treptat. Creștinul deci nu are absolută imunitate internă față de păcat. De aceea Mântuitorul și calculează cu păcatele individuale, lăsând în biserică sa puterea izbăvitoare a sfintelor sale taine. Și aceste păcate rezultând nu numai din ispită externă, ci și și din intern. Ce alt înțeles ar avea cuvintele: „De voieșta cineve să vină dăpă mine, să se lapede de sine și să-mi urmeze.“ Lepădarea de sine este tocmai substragerea noastră de sub orice influință rea a naturii noastre, precum lepădare de lume, substragerea de sub influințele păcătoase ale mediului în care avem să trăim.

Vorbind de biserică, nu pot trece cu vederea, pe cel mai ilustru reprezentant și ziditor al ei, apostolul Pavel. Și el are un cuvânt de spus în

această chestiune. O spune conștiu de adevărurile pe cari le reprezintă, cu toată autoritatea lui de neobosit scutător al sufletului omenesc, și de conștient urmaș al lui Hristos. Ca nici unul dintre confrății săi, se pune în situația observatorului desinteresat, urmărind în deaproape lupta apirgă ce se dă în propria sa ființă, între voința de a săvârși binele, și îndemnul surd spre rău.

E atât de amăgit când își dă seama, cât de puternic, de autoritar este îndemnul spre rău, încât de multeori, voința puternică, sprijinită pe concluziile rațiunii este obligată să se incovoie. Au rămas geniale cuvintele lui din ep. către Rom, 7, 24.18—19. 21—22 prin cari ne face cunoscută toată această tragedie a vieții noastre interne.

„Om nenorocit ce sunt. Cine mă va izbăvi de trupul morții acesteia?”

Știu că în mine, adică în trupul meu, nu locuiește ce este bun, căci de voit voiesc, dar de lucrat, binele nu-l lucrez;

Căci nu binele pe care-l voiesc, îl fac, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acesta îl săvârșesc...

După omul lăuntric mă bucur de legea lui Dumnezeu.

Dar văd în mădularele mele o altă lege, care se luptă împotriva voinții mele și mă face rob legii păcatului cea din mădularele mele.“

Prof. L. G. MUNTEANU

Di *Petru Meteuș*, citește raportul referitor la problema concubinajului. Di *P. Bejan* citește raportul relativ la fonduri și fundatiuni.

Nemai fiind alte rapoarte la ordinea zilei se trece la alegerea unui consilier, în locul Păr. A. Ludu. E ales (cu 27 contra 6) păr. *Ion Goron*, directorul Internatului teologic. P. S. episcop Nicolae declară, că-i dă cu plăcere aprobarea canonică. Noul consilier e cunoscut ca un preot devotat, predicator apreciat și un bun pedagog. A scris lucrări cu caracter omiletic, *Lege Nouă* și *Tâlcuiri*. Păr. cons. *L. Cureau* ia referada secției economice.

În locul Păr. *Dr. Ioan Vasca* se alege consilier onorific în secția culturală păr. A. Ludu. Noul ales mulțumește adunării de încrederea acordată.

Epuizându-se ordinea de zi, P. S. Sa episcopul *Nicolae Colan* rostește un cuvânt de închidere, mărturisindu-și deosebita mulțumire pentru ordinea și rodnicia lucrărilor, pentru frățesca înțelegere ce a domnit între membrii adunării, așa de devotați intereselor mari ale Bisericii ortodoxe.

În numele Adunării a răspuns d-l *Mihail Șerban* elogiind tactul și vrednicia P. S. Ierarh

Nicolae, de a fi condus spre satisfacția deplină a tuturoră debaterile sesiunii. Un sentiment de mândrie ne stăpânește pe toți știind că distinsul cârmuitor al Eparhiei noastre continuă tradiția neuitatului Său predecesor, sporind-o prin înalta demnitate de Ministru al educației naționale.

Vom nota de încheiere o impresie generală: intervenția deasă în debateri a P. S. episcop *Nicolae*, care a pus sub ochii noștri o sumă de calități mari, proprii numai Ierarhilor de elită. Faptul este revelator și deputații au plecat acasă cu credința întărită, că Eparhia Vadului merge spre un viitor strălucit.

Imi cântă moartea...

„Imi cântă moartea la fereastră
Ca o vecernie'n surdina.
Imi cântă'ncet povestea noastră:
Un joc de umbre și lumină“.

Eu o ascult în noaptea mută,
Din adâncimi cum crește mare:
Intreaga viață petrecută
La căpătâul meu răsare.

Și cum, sub tâmpla mea fierbinte,
O lume veche-mi reînvie,
Nu, câte-au fost, imi vin în minte,
Ci câte-ar fi putut să fie“.

OCTAVIAN GOGA

NB. Este cea din urmă poezie scrisă cu câteva zile înainte de moartea năpraznică.

INFORMAȚIUNI

Știre personală. *Terminându-se Luni seara la ora 8 lucrările Adunării eparhiale, P. S. nostru Episcop Nicolae Colan Ministrul educației naționale, Cultelor și Artelor, a plecat la București cu acceleratul în aceeași seară. Se va înapoia la reședință Sâmbătă dimineața.*

Promulgarea legii învățământului teologic. Monitorul Oficial din ziua de 19 I. c. publică textul complet, cu expunerea de motive al decretului-lege privitor la noua organizare a învățământului teologic. Din cauza dării de seamă asupra adunării eparhiale, suntem siliți să amânăm publicarea pentru numărul viitor.

Comemorarea lui Octavian Goga la Cluj. Joi 26 I. c. ora 6 p. m. Academia comercială a comemorat pe marele cântăreț și om de Stat printr'o ședință pioasă. A vorbit prof. *I. Mateiu*, directorul gazetei noastre, zugrăvind portretul defunctului; un student a spus cuvinte mișcătoare în numele tineretului, iar altul a recitat câteva poezii din Goga. Ședința s'a încheiat cu câteva bucăți muzicale. A luat parte un public numeros.

Vizita Î. P. S. Patriarh Miron în Polonia. Capul Bisericii noastre întorcând vizita ce i-a făcut-o Î. P. S. Mitropolit Dionisie al Poloniei, s'a dus săptămâna trecută în țara vecină, însoțit de o suită aleasă. Această că-

lătorie a dat prilej la o serie de festivități înălțătoare în cinstea Î. P. S. Patriarh *Miron*, organizate de către guvernul Poloniei și Mitropolia ortodoxă de acolo. Șeful spiritual și politic al României s'a bucurat de cele mai mari atențiuni din partea tuturor factorilor hotărâtori ai Poloniei. Cuvântările rostite de Î. P. S. Patriarh au vibrat de căldură la adresa națiunii și bisericii polone. Călătoria aceasta a contribuit nespus de mult la întărirea prieteniei dintre cele două state aliate. Ea a fost din cele mai binevenite în situația gravă de azi a Europei, pe urma conflictului dintre Cehoslovacia și Germania.

Un sfert de mileniu dela Biblia din 1688. Încrestăm cu bucurie împlinirea a 250 de ani dela apariția celei dintâi Biblii complete în limba românească la București, prin dărnicia lui Șerban Vodă Cantacuzino și cu îndemnul lui Constantin Brâncoveanu, atunci încă mare logofăt. Se afirmă că frații Greceanu s'au călăuzit în traducerea lor și de o bună versiune din grecește — azi pierdută — a spătarului Nicolae Milescu. Un fapt e sigur: că Biblia dela 1688 urmează aproape textual Noul Testament apărut la 1648 în Bălgradul Mitropolitului Simeon Ștefan. Astfel citind aceeași limbă dincoace și dincolo de munți, Românii și-au cultivat din vremuri vechi unitatea culturală, premiză necesară a unității politice. Meritul e deci înainte de

toate al ortodoxiei, și mai puțin al acelor cari au trădat-o la 1700.

Congresul general al Societății femeilor ortodoxe. A avut loc la Galați în zilele de 21 și 22 I. c. în prezența dnei Alexandrina Cantacuzino. Debaterile au fost prezidate de P. Episcop Nifon al Hușilor. S'au citit rapoartele cari arată bogata activitate a Societății în ordinea educației fetelor prin școlile ce le conduce și le organizează treptat prin toate orașele mari. Este o operă reală, care merită recunoștința Bisericii noastre.

Demisia prezentată de vrednica președintă a fost respinsă de congres.

Polemică inutilă. În zelul său laudabil de a vedea înființată la Timișoara Mitropolia Banatului, d-l Sever Bocu continuă să polemizeze prin gazete cu P. S. episcop Vasile al Caransebeșului. Ori cât de mult am aprecia bunele intențiuni ale d-lui Sever Bocu, ni se pare că acest fel de a discuta problema este greșit. Avem corporațiuni bisericești legale, unde trebuie duse debaterile, fără a diminua seriozitatea chestiunii și prestigiul cârmuitorilor spirituali.

Ne amenință războiul? Problema minorității germane din Cehoslovacia tinde să devină o cauză de războiu european, după cum rezultă din evenimentele ce se precipită. Încurajați de anexiunea fără sânge a Austriei la Germania, nemții din Cehoslovacia, numiți și sudeți, au căpătat și ei poftă de alipire. Și deci — încurajați de Berlin — somează guvernul din Praga să le dea deocamdată autonomie politică deplină. Șeful lor, deputatul K. Henlein, nici nu vrea să trateze cu guvernul decât dela egal la egal. Situația a ajuns foarte încordată, și dacă Hitler nu va accepta intervențiile Angliei și Franței, ne putem aștepta la o nouă agresiune germană ca cea din 1914.

Donație. Di *Dr. G. Hodiș* a donat Muzeului Eparhial o monetă dela 1544.

Danie pentru biserică. Consiliul parohial din Căpușul-mare aduce vii mulțumiri păr. căp. I. Coșeriu din Cluj, care a dăruit bisericii noastre 3 procovețe pentru potir. Dumnezeu să-i răsplătească această jertfă.

Preot *I. Chiuhanu*, adm. par.

— **La Bibliotecă noastră eparhială se găsește de vânzare cu 800 Lei un chivot lucrat din lemn.**

BIBLIOGRAFIE

„Țara Bârsei“, Nr. 3 pe Mai—Iunie 1938. Redactor: Prof. Ax. Banciu. Brașov, Str. Murășenilor 22. Abonament anual 240 Lei. Cuprinde: A. A. Mureșianu: În dosul culiselor Gazetei Transilvaniei; Nae Ionescu: Ce este o graniță; I. Prișcu: Documente; V. Literat: Însemnări vechi din biserici noi; A. Sulica: Amintiri din războiul de întregire. În partea a doua: versuri, proză, dări de seamă număroase, bibliografie și paginile administrației. Revista merită tot sprijinul ardelenilor.

Nr. 893/1938 Prot. (24) 1—2:

CONCURS

Pentru întregirea postului de preot din parohia de clasa II-a *Idicel-Pădure* protopopiatul Reghin, prin aceasta se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Renașterea.“

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. 16 jug. (arător, fânaț și pășune) ca sesiune parohială.
3. Casă parohială cu supraedificată.
4. O ferdelă porumb sfărmat dela fiecare fum sau echivalentul în bani după prețul zilei.
5. O zi de lucru dela fiecare fum sau 20 Lei.
6. Stolele obișnuite în parohie.

Concurenții vor prezenta acestui oficiu deodată cu documentele de concurs recerute și actul de învoire a P. S. Sale, fără de care cererea de concurs nu poate fi luată în considerare.

Concurenții cu avizul nostru prealabil se vor prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu poporul.

Reghin, la 15 Mai 1938.

Oficiul protopopesic în înțelegere cu Consiliul parohial din Idicel-Pădure.

I. Maloș, protopop.

Nr. 359/1938 Prot. (25) 1—3:

CONCURS

Se publică concurs pentru întregirea parohiei de clasa I-a *Deag*, din protopopiatul Luduș, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea.“

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială nouă și deplină corespunzătoare, edificii gospodărești și grădină.
3. Sesiune parohială 27 jug. 901 stj. p. pământ cultivabil, 4 jug. pășune și 3 jug. 546 stj. p. pădure. Totalul 34 jug. 1447 stj. p.
4. Stola îndatinată.

Candidații își vor înainta cererea cu documentele oficiului nostru protopopesic în termenul fixat și cu prealabila noastră încunoștințare se vor putea prezenta în parohie pentru a se face cunoscuți credincioșilor.

Candidații vor prezenta act de învoire dela P. S. S. Episcopul nostru, fără care nu vor fi admiși în candidare.

Luduș, 16 Mai 1938.

În înțelegere cu Consiliul parohial din Deag.

R. Popa, protopop.

POSTA REDACȚIEI

Pr. Al. B. A.-Iulia. Ca și dta ne amuzăm și noi de colocviile „telefonice“ ale „Unirii“ din Blaj. Directorul ei, de când nu mai ilustrează catedra, își împlinește canonul făcând „exerciții spirituale“ pe la periferia gazetei. Vedeți ce minuni produce Vaticanul asta: din teolog te preface în umorist. Și cum ironia — fie chiar mediocră — cere mai puțin efort decât meditația, directorul „Unirii“ o preferă. Și iac'asa ne mai veselim și noi, frații din strana dreaptă.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.